

GAZETA LWOWSKA.

W Piątek

N°. 63.

30. Maja 1828.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

— Z Wiednia d. 23. Maja. —

N. Cesarz Jegomość i N. Cesarzowa Jejmość wyjechali dnia wczorajszego z południa ze stolicy, i udali się do cesarskiego letniego zamku w Laxenburgu. (D. A.)

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Ameryka.

List z Laguayra z dnia 3. Kwietnia, umieszczony w pismach Angielskich, donosi, że wiele municipalności Venezueli żądało zwołania Zgromadzenia narodowego w Okana, aby Boliwara mianować Dyktatorem Kolumbii. Mieszkańcy Venezueli zdają się podług tego pisma, wszyscy być tego zdania, iż potrzeba koniecznie dać Bolivarowi nieograniczoną władzę, chcąc zapobiedz złemu, które Kolumbija rozdziera. (G. W.)

Wielka Brytania i Irlandya.

Karyjer z d. 9. Maja wyraża: Starano się rozszerzyć pogłoskę, że Don Miguel w swoim ostatniem postępowaniu poszedł za namową Dworu Austryjackiego; śpieszymy zapewnić czytelników naszym, że to twierdzenie jest fałszywe, lecz przeciwnie Cesarz Jmć Austryjaski w własnoręcznym liście swoim do Infanta, radził temu Xięcin, iżby nic nie czynił, coby było krokiem nieprzyjacielskim przeciwko jego bratu Don Pedro. Przy tej sposobności nie możemy pominąć milczeniem wniosków, jakie wyciągnąć można z przedkładu artykułu gazety Paryżkiej *Quotidienne*, umieszczonego w pewnej gazecie Lizbońskiej, w którymto artykule Dziennikarz Francuzki starał się udowodnić roszczenia Infanta Don Miguel do Tronu Portugalskiego: jesteśmy zupełnie przekonani, że dla rządu Francuzkiego całkiem obcy jest ów artykuł, i wszelkie w tym względzie podejrzanie niegruntowne. Bourbony za nadto znają skutki nadużycia takiej władzy, iżby można było przypuścić, że Ministeryjum ich miało dać jakiebądź wsparcie tego rodzaju krokom. Podobnie Dwór Hiszpański nie należał także do zdawców w Portugalii, i Jego Katlicka Mość względnie tego kraju, oświadczył się w sposobie pra-

wym. Co się zaś zdaje być pewnem, jest to, że Don Miguel idzie za radą swojej matki. »

Jak wiadomo, traktat między Brazyliją a Wielką Brytaniją zawarty w Rio de Janeiro przez Lorda Stuart (teraźniejszego Lorda Hejtesbury), nie został przez ostatnie Mocarstwo potwierdzonym, i od tego czasu rozpoczęto znowu układy względem nowego traktatu przymierza handlu i żeglugi. Traktat ten przyszedł nakoniec do skutku, i zawarty został w 29 artykułach dnia 17. Sierpnia w Rio de Janeiro między pełnomocnikami: Postem Angielskim P. R. Gordon i Brazylijskim Ministrem Margr. Queluz San Leopoldo i de Maceyo.

Bil względem zniesienia aktu świadectwa i korporacyi otrzymał potwierdzenie królewskie.

W d. 8. Maja Sir F. Burdett w obszernej mowie swojej, mianej w Izbie niższej, uczynił swój zapowiedziany wniosek na mianowanie Wydziału do rozpoznania prawnego stanu mieszkańców rzymsko-katolickich w Anglii i w Irlandyi, w celu uzyskania tak stosownego i pojednawczego urządzenia, iżby zrzędzić mogło spokojność i nadało się połączonym Królestwom, jako też przyczyniło się do trwałości Kościoła Protestanckiego, i zjednało upodobanie i zgodę wszystkich poddanych Jego Król. Mości. Dyskussya ta trwała z wielkim zapalem aż do 1 1/2 dnia nocy. Dnia następującego znowu ją przedsięwzięto, a gdy się do godziny 3 rano w d. 10. ciągnęła, nie będąc, jak się spodziewano, zakończoną, tedy odłożono ją na dzień 12. Oprócz P. Peel, mówił także przeciwko wnioskowi P. Ch. Grant.

Gdy w d. 9. wieczorem nadeszło poselstwo do Izby niższej, aby się udała do Lordów, dla posłuchania król. zezwolenia (przez Kommissarzy) na różne bile; udali się tam śpiesznie prawie wszyscy obecni Członkowie, w liczbie stu, z Mowcą, ciekawi, czyli między potwierdzonemi bilami będzie także bil znoszący akt świadectwa i korporacyi. P. W. Smith, obrońca dissydentów w Izbie, pozostał sam spokojny, dopóki Mowca za powrotem swoim między innymi i owego bilu nie wymienił, którego w milczeniu, połączeniu z uszanowaniem słuchano, chociaż było także wielu Członków opozycyi. Tak tedy ukończono jeden z przedmiotów, który

) (

długi czas zatrudniał Parlament na każdym posiedzeniu.

Wydział skarbowy ma za kilka dni dać pierwszy raport, i zalecić zmniejszenie wydatków w wojskowości, iakoteż w innych gałęziach, co będzie przygotowaniem do przełożenia budżetu przez Kanclerza Izby skarbowej. Lecz nie spodziewają się, aby Wydział swoją ważną pracę skończył przed zamknięciem następujących posiedzeń Parlamentu.

Gazety Londyńskie umieściły obszerne okoliczności o Sądzie wojennym, który stosownie do przepisu, odprawiony był w Malcie z powodu zatonięcia król. fregaty Cambrian pod Karabasa, a któryto Sąd zakończył się w sposobie zaszczytnym dla Kapitana (często Kommodorem zwanego) Hamiltona i wszystkich jego ludzi. Prezes Sądu wojennego, oddając Kapitanowi pałasz, mówił z pochwałami o pożytecznych i zaszczytnych usługach, jakie tenże od lat kilku przyniósł Anglii na Archipelagu.

Zakaz wywozu prochu, saletry, broni i amunicji do Afryki po za drogę Gibraltarską, przedłużony został znowu na miesiąc sześć od dnia 23. Maja.

Gazeta rządowa Kalkuty z d. 3. Grudnia r. z. zawiera co następuje:

»Mnogi listy z Chin i Indyjów północnych; wszystkie donoszą, że bunt, który się wszczął w Tartaryi Chińskiej, został przez oręż i wpływ Chińczyków utłumiony. Wiadomość ta z Himalajów oparta jest na listach z Shalkur, zapewniających, że Chińczycy zupełnie Tartarów pobili, z których wielu zbiegło do Leh-dakh, chociaż to Państwo nie może być dla nich bezpiecznym schronieniem, ponieważ potężny nań wpływ Chin mają.«

Listy z Chin donoszą o tém obszerniej. Tartarzy, będąc po trzykroć przez Chińczyków pobici, udało się, z niekontentowaniem Jego Ces. Mości, ujsć ich naczelnemu Dowódcy Chang-ke-Urk. Po owych trzech bitwach zajęli Chińczycy Khoten, nakoniec Yarkband, gdzie jedynastu Dowódców buntowników stracono.

Wojsko cesarskie posunęło się aż do Kashghar, żądając powrócić znowu do Chin, zostawwszy silne załogi w miastach muzułmańskich. Cesarz Chiński raczył okazać swoją wspaniałomyślność, ponieważ zdobytym znowu miastom i prowincjom zaległe podatki, dla spustoszenia wojną darował.

Przywrócenie panowania Chyńczyków w tym obszernym kraju, który się ciągnie od pustyni Kobi aż do Kashghar, położyło znowu nieprzebytą tamę, jak owe sławne góry Himalaya (najwyższe na ziemi).
(G. W.)

Francyja.

Postanowienie król. z d. 11. Maja powołują 60,000 ludzi do służby wojskowej z klasy wieku 1827.

Hr. Caraman, Posel Francuzki na ces. Austryackim Dworze, przybył w sześciu dniach z Wiednia do Paryża.

Posel Francuzki w Neapolu, Xiążę Blacas, wyjechał na miejsce swojego przeznaczenia.

W Lugdunie mianowało Kolegium wyborcze departamentowe P. Wiktora de Varna, handyludata prawej strony, Członkiem Izby Deputowanych.

Kommissyja złożona do rozpoznania małych seminaryjów, uchwaliła 5 głosami przeciwko 4, że Jezuiti i instytuty pod ich zarządem będąc, nie sprzeciwiają się ustawom kraju. Za uchwałą byli Arcybiskup Paryża i Alby, jeneralny Sekretarz Ministeryjum spraw duchownych, Courville, i Deputowani de la Bourdonnaye i Alexis de Noailles; przeciwnymi byli: Prezydent Segoujer, Vicehr. Lainé, Baron Mounier i P. Dupin.

Jenerałowie Porucznicy: Baron Fririon, Vicehr. Corsin, Vicehr. Jamin, Vicehr. Vasserot, Hr. d'Alton, Baron Teste, Baron Billard, Baron de Fezensac; dalej Marszałkowie polni: Baron Druault, Baron Hurel, Hr. de Montlivault, Duc de Erillon, Baron Higonet i de Cadoudal, użyci w obozie ćwiczeń pod St. Omer w roku 1827; mianowani są Jeneralnymi Inspektorami piechoty: — Jenerałowie Porucznicy: Hr. de France, Hr. Excelmans, Hr. de Sparre, Hr. Ornano, Hr. Vittré, Hr. Colbert i Duc de Dino; dalej Marszałkowie polni: Vicehr de Latour-Maubourg i Marsz. de Naidailac, użyci w obozie Lunevilskim w r. 1827, mianowani Jeneralnymi Inspektorami jazdy.

Izba Deputowanych na posiedzeniu swoim z d. 14. Maja słuchała raportu Kommissyi względem projektu do prawa, dotyczącego się wykładu praw. — Późem trudniła się różnemi petycjami. Jedna z tych wystawiła smutny stan rolnictwa w depart. wyższego Renu. W innej żądają, aby dobrowolne zaciągi były przyjęte i zachęcane, miasto czynienia onym przeszkód; odesłano takową do Ministra wojny. Trzecia P. Lassis, tutejszego lekarza, życzy, aby wszystkie rozporządzenia we względzie zdrowia, w przystaniach morskich, były zniesione. Proszący twierdzi, że mianowicie żółta gorączka wskutek tych jeszcze gorsza się staje. P. Straforelli bronił instytutów zdrowia; przeciwnie zdania mogą tylko z ducha stronnictwa pochodzić. P. Laborde żądał odesłania tej petycji do Ministra handlu. Stało się, i odesłano ją wraz do Ministra spraw wewnętrznych. — Czwartego P. Oudotte, żąda śledztwa względem korzyści i straty (*commodi et incommodi*) we wzy

skich przypadkach, gdzie mowa o nadzwyczajnych podatkach. — P. Argenson wniósł na odesłanie prośby do Komisji budżetowej. Uważał on, że wskutek praw szkerbowych najbogatsi kontrybucenci utworzyli radę immunitarną, i o to, głosowali w gminach na podatki, i często zdarza się, że te podatki są w interesie głosujących. P. Mechin oświadczył, że głosuje zupełnie za wnioskiem P. Argenson. P. Dupin starszy rzekł, iż trzeba ustanowić jedność między municypalnymi korporacjami i Zgromadzeniami parlamentarnymi, aby w obudwóch nie żądano podatku bez rozkazu kontrybucentów. Dawniej, gdy szło o wybieranie podatków, zgromadzano członków gminy, i wszyscy, którzy należeli do podatków, jakoteż sam Pan, jako pierwszy członek gminy, mieli głos doradczy, i dawali zdanie swoje za przyjęciem lub odrzuceniem środka. Mowca wniósł na odesłanie petycji, tak do Ministra spraw wewnętrznych, jakoteż do Komisji budżetowej. Izba uchwaliła tylko odesłać takową do Ministra.

Początek toczyły się dalej obrady względem projektu dotyczącego się listów wyborowych. P. Pina przełożył następujące artykuły dodatkowe: Wszystkie i każde zgromadzenie lub towarzystwo osób, jakiegobądź nazwiska, mające zamiar działania na wolność wyborców, lub oznaczenia różnym kolegiom wyborczym Francji kandydatów, bądź przez zgromadzeniem przygotowawczym, lub innym jakimbądź sposobem, a które zbierają się przed dniem wyznaczonym w postanowieniu król. do otworzenia kolegiów wyborczych, są formalnie zabronione; i ci, którzy do takowych dają powód, jakoteż dyrektorowie i członkowie towarzystw lub komitetów, karani będą podług trzech pierwszych paragrafów 42go artykułu prawa karzącego. P. Pina uważał, w mowie swojej, w której swój dodatek wniósł, iż od dawna opozycja w Departamentach, jakoteż w Paryżu stała się zyskową zarobkowością. (Silne poruszenie na lewej.) P. Maciej Dumas oświadczył, że dodatek ten jest przeciwko Konstytucji. (Szepty po prawej i długo trwające poruszenie.) »Oparto się«, rzekł dalej mowca, »na wyborach Paryżskich, aby uczynić obojętnym wnioski, jaki tylko kiedyś w zgromadzeniu reprezentantów słyszano.« Na te słowa przerwano mu ze strony prawej i zawołano: »Nie, nie! my nie jesteśmy reprezentami narodu!« Mowca głosuje za przyjęciem poprawki, jednakże wnosi, by w sposobie następującym była ułożona: »Każde zgromadzenie lub towarzystwo, które się utworzy przed dniem przeznaczonym na otworzenie kolegiów wyborczych, jakoteż każdy komitet, który trudni się przedmiotami wyborów *collective*, lub przez reprezentacyjną praw trzeciej osoby, są i zostają

na zawsze zabronione. Tych, którzy postępować będą przeciwko temu przepisowi, dosięgną kary prawem przewidziane. Jednakże Izba uchwaliła, że nie można wziąć pod rozpoznanie poprawki P. Pina i P. de la Boulaye.

Na posiedzeniu Izby Deputowanych w d. 12 Maja, zakończono rozprawy względem projektu do listy wyborów i ciele prawo przyjęto 257 głosami przeciwko 105. Na posiedzeniu w d. 13. trudniono się w porządku dziennym otworzeniem dyskusji względem projektu do prawa dotyczącego się zapisania 4 mil. rentów do wielkiej księgi.

Według Gazet Paryżskich wydano rozkazy, aby w Brescie uzbrojono 2 liniowe okręty i 7 fregat, a w L'Orion jeden okręt liniowy, 2 fregaty i kilka małych okrętów wojennych. Podobne uzbrajania zająd mają w Rochefort i Cherburgu.

Rząd Francuzki rozkazał wzdłuż brzegów morskich od Dunkierki, Boulogne i Kaletu wybrać znaczną liczbę marynarzy. — Jeden z okrętów bombardyerskich niedawno w Toulonie zbudowanych, ma być w gotowości wyjść pod żagle.

Podług doniesień z Toulonu znajduje się teraz 57 okrętów wojennych Francuzkich na morzu śródziemnym, i w jego przystaniach, nie licząc w to galiot; mianowicie: okrętów liniowych 6, fregat 19, korwet 22, gabarr 6 i brygów 34. Osady wszystkich tych okrętów wynoszą 17,000 ludzi. Dano rozkazy do uzbrojenia dwóch bombardyerskich statków.

Dziennik: *Messenger des Chambres* donosi z Oporto z d. 3. Maja, że Dom Miguel został w prowincyi Tras-os-Montes Królem ogłoszony.

Kolegium wyborcze w St. Malo, wybrało na Deputowanego P. Villebrune, a Kolegium trzeciego okręgu Izery, P. Meffrey. (G.W.)

Niemcy.

Jego Królewicza Mość Xiążę Maxymilian Bawarski wyjechał w d. 5. Maja w towarzystwie król. Szambelana Barona Freyburg z Monachium do Francji. Jego Królewic. Wysokość zwiedzi także Angliją i we Wrześniu powróci do Bawaryi. (G. W.)

Szwecyja i Norwegija.

W d. 21. Kwietnia Wielkorzędca otworzył w Krystyanii Sejm nadzwyczajny. Podług mowy król., którą odczytał, spodziewać się należy niebawem korzystnego z Rosyją traktatu handlu i żeglugi i w takim samym zamiarze rozpoczęte są układy z Państwami Ameryki południowej. Propozycyje król., które przedłożone będą, dotyczą się odpowiedzialności Radców stanu, najwyższego sądu i Członków Sejmu, obowiązku stanu woj-

skowego, wyboru reprezentantów i środków zaradzenia zataimowanej zarobkowości przez małą ilość pieniędzy papierowych. (G. W.)

Królestwo Polskie.

— Z Warszawy. —

N. Cesarz i Król Jmó postanowieniem z d. 3. (15.) Kwietnia r. b. najtęskawiej mianować raczył Hrab. Maksymiliana Fredrę, byłego Jenerała brygady, Marszałkiem Dworu Swego Królestwa Polskiego.

Jej Cesarzowic. Mość W. Xiężna Helena z swą córkę JCM. W. Xiężniczką Maryją Michałówną i całym orszakiem, d. 20. Maja o godz. 9. rano wyjechała do Niemiec.

Jego Królewiczowska Mość Wielki Xiążę dziedziczny Sasko-Wajmarški, z Matżonką swą Jęj Cesarzewiczowską Mością Wielką Xiężną Rossyjską Maryją, tudzież ich Córka Xiężniczka Augusta wyjechali d. 16. b. m. z Warszawy, udając się w dalszą drogę do Petersburga. (K. W.)

Rossyja.

— Z Petersburga 1. (13.) Maja. —

Dnia dzisiejszego, Hrabia Blome, poseł nadzwyczajny i minister pełnomocnik króla Jmci Duńskiego, odjeżdżając chwilowo z Petersburga, miał posłuchanie pożegnania u Cesarzowej Matki.

W ukazie z dnia 19. b. m., przestany do rządzącego senatu, Cesarz Jmó raczył dozwoić rzeczywistemu tajemnemu Radcy Łanskiej, opuszczenia steru spraw wewnętrznych, iakoteż złożenia innych obowiązków, z zachowaniem obowiązków członka Rady Państwa i prezesa komisyyi do wzniesienia soboru Izaaka. Z tego powodu najjaśniejszy Pan raczył mu przestać restrykt następujący:

»Bazyli Sergiejowiczu! Ze względu na wasze żądanie, i uważając podeszłe lata, iakoteż zły stan waszego zdrowia, — pozwalam, ażebyście złożyli urząd prezesa komisyyi do prośb, i kierunek ministerstwa spraw wewnętrznych, ze wszystkimi połączonemi z niem obowiązkami. Pewny jestem, iż gorliwość waszą i doświadczenie nabyte w długim zawodzie usług publicz-

nych, uczynią was jeszcze pożytecznym krajowi w znaczeniu członka Rady cesarstwa.

»Ministrowi skarbu, polecam zachowanie dla was całkowitej dotychczasowej pensyj.

Życzliwy,

(Podpisano) Mikołaj.

Przez inny ukaz tejże daty, najjaśniejszy Cesarz Jmó mianował Ministrem spraw wewnętrznych Jenerała Adjutanta Jenerała porucznika Zahrzewskiego, zostawiając mu, aż do nowego rozkazu, stopień Jenerała Gubernatora Finlandy i dowódcy oddzielnego wojska finlandzkiego.

Dwa inne ukazy z dnia 25. b. m., przesłane także do rządzącego senatu, mianują: pierwszy, — Jenerała piechoty Xięcia Lieven, Ministrem oświecenia publicznego i prezesem komitetu do urządzenia zakładów naukowych; drugi, — Sekretarza stanu Błudowa, dyrektorem wydziału spraw duchownych i wyznań zagranicznych, przy zachowaniu dotychczasowych obowiązków.

W tymże dniu 25. Cesarz Jmó mianował raczył Radcę stanu Griboiedowa pełnomocnikiem swoim przy Dworze Perskim, a Radcę Dworu Amburgera Jeneralnym Konsulem Rossyjskim w Tauris.

Rzeczywisty Radca stanu i Szambelan Obrejkow mianowany został pełnomocnym Ministrem przy Królu Jmci Wirtemberskim.

Rzeczywisty Radca tajny Sergiusz Sałtykow, członek Rady państwa, umarł tu w dniu 25. b. m., po długiej i bolesnej chorobie.

Ukazem z dnia 11. z. m., Jenerał Adjutant i Jenerał jazdy Hrabia Czerniszew, zarządzający ministerstwem wojny, mianowany został członkiem Rady państwa.

Dnia 23., Admirał Sziszkow, na własne żądanie i z powodu złego stanu swojego zdrowia, uzyskał pozwolenie N. Pana, oddalenia się od obowiązków Ministra oświecenia i uczelnie kierującego wydziałem spraw duchownych, zachowując stopień członka Rady państwa i prezesa cesarskiej Akademii.

Tajny Radca i Senator Diwow będzie zarządzał ministerstwem spraw zagranicznych pod niebytność Hr. Nesselrode.

JP. KELLNER, pierwszy nadworny śpiewak i fortepianista J. C. M. panujący Xiężnej Parmy, jadąc do Petersburga, przybył do Lwowa i wyprawi w d. 3. Czerwca r. b. o godz. 5. po południu w sali reutowej, wielki Koncert. Zwracamy uwagę publiczności na niepospolity talent tego znamienitego artysty.

(Do tego Numeru Gazety dołączony jest Ner. 22. Rozmaitości.)

Redaktor: Mikołaj Michalewicz; Drukarnia: Piotra Pillera.